

ЕКОНОМСКА КРИЗА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПРИВРЕДУ СРБИЈЕ

А. Влада Републике Србије

Мере Владе за превазилажење последица светске економске кризе

1. Мере у сектору државе (рестриктивне)

(1) Директни буџетски корисници

- Буџет у целини рестриктиван са дефицитом од 1.5% бруто домаћег производа;
- Плате буџетских корисника рестриктивно планиране - расту само до нивоа планиране инфлације (маса је већа за око 8% у односу на масу из претходне године);
- Пензије планиране рестриктивно и у 2009. години остају на истом нивоу;
- Социјална давања у маси расту до нивоа планиране инфлације;
- Трошкови службених путовања и услуга (осим код корисника код којих се ради о нужним трошковима) смањени у реалном износу за 8% у односу на претходну годину;
- Субвенције су ограничене на 84% номиналног износа из претходне године. Уводи се контрола коришћења субвенција, односно посебан режим трошења у предузећима корисницима субвенција. Такође, уводи се контрола наменског коришћења и посебно ефеката подстицајних субвенција. У случају ненаменског коришћења, раскидају се уговори и повлаче средства ради репласмана, а у случају неодговарајућих ефеката мења се модел субвенционисања;
- Подстицајне и казнене мере у циљу смањења сиве економије;
- Побољшање економичности коришћења пословног и стамбеног простора у својини Републике Србије;
- Омогућавање приватизације градског грађевинског земљишта;
- Одговорнији приступ наплати потраживања државе (пореска управа, фондови, јавна и комунална предузећа) у склопу извршних, стечајних и ликвидационих поступака (нарочито у случајевима где је извршена продаја имовине);
- Побољшање система управљања кадровима на нивоу целокупне државне управе – нема повећања броја запослених;
- Повећање капацитета буџетске инспекције;
- Рестриктивни правилници о коришћењу службених аутомобила за буџетске кориснике.

**(2) Предузећа и организације у
већинском власништву Републике Србије**

- Регулисање и утврђивање максимума накнада за чланове управних и надзорних одбора;
- Регулисање и утврђивање критеријума за плате директора – мотивациона шема за повећање ефикасности пословања;
- Увођења рестриктивног механизма смене руководиоца у случају одступања од пословних и финансијских планова;
- Плате запослених рестриктивно планиране - расту само до нивоа планиране инфлације;
- Нема повећања броја запослених;
- Побољшање економичности коришћења пословног/стамбеног простора и возила. Укидање нових набавки и коришћења rent a car услуга за путничка возила преко 1.500 cm³;
- Смањење трошкова репрезентације, службених путовања, сајмова, стручних усавршавања, ангажовања запослених на одређено време и по уговору о делу, и сл;
- Смањење свих осталих трошкова који нису директно везани за делатност предузећа;
- Смањење субвенција – везивање субвенција за повећање ефикасности пословања;
- Ефикаснија процедура и виши степен контроле приликом спровођења јавних набавки;
- Планирање и извештавање о пословним и финансијским резултатима на кварталном нивоу;
- Дислокација пословног седишта предузећа/организације ради смањења трошкова и равномерног регионалног развоја, где год је то примерено;
- Препорука локалним самоуправама да се сличан пакет мера примени и на предузећа/организације која послују на локалном нивоу.

2. Мере у сектору привреде (подстицајне)

(1) Повећање ликвидности привреде кроз:

- Издавање суверене гаранције у износу од 40 милијарди динара у корист НБС која би одобравала кредите банкама које би под повољним условима кредитирале привреду;
- Подстицајне кредите из Фонда за развој у износу од 18,7 милијарди динара;
- Међународне кредите за развој инфраструктуре:
 - (а) Светска банка – 388 милиона USD
 - (б) ЕИБ - 540 милиона EUR
 - (в) ЕБРД - 150 милиона EUR
- Повољне кредите за развој малих и средњих предузећа (APEX кредити) у износу од EUR 250 милиона;
- У сарадњи са НБС, реализацију пакета мера којим би се висока ликвидност у банкарском сектору прелила у привреду.

(2) Повећање извоза кроз:

- Обезбеђење обртних средстава под повољним условима за реализацију извозних послова;
- Виши степен осигурања извозних уговора;
- Уклањање царинских и ванцаринских баријера;
- Финансијску подршку за сертификацију производа;
- Подршку извозницима да освоје нова тржишта у земљама које су мање погођене финансијском кризом, односно задржавају високу стопу раста.

(3) Повећање домаће тражње кроз реализацију инфраструктурних пројеката – усмерено на најугроженије секторе: грађевинарство, производња грађевинског материјала, метала и металних производа:

- Коридор 10;
- Коридор 7;
- Реконструкција и модернизација инфраструктуре у оквиру јавних предузећа;
- Изградња социјалних станова;
- Развој руралне инфраструктуре.

(4) Повећање инвестиција кроз стварање повољнијег пословног амбијента:

- Гиљотина прописа – грађевинске дозволе, добијање сагласности, администрирање;
- Разматрање опције бесплатног права коришћења земљишта и инфраструктуре, као и преференцијални порески третман за производне капацитете који запошљавају више од 100 радника – примењује се на greenfield и brownfield (имовина предузећа у реструктурирању ван Београда) инвестиције;
- Приватизација – могућност плаћања на рате за све методе продаје капитала, односно имовине;
- Комунална инфраструктура – стварање регулаторних и институционалних претпоставки за модернизацију јавних комуналних предузећа;
- Отварање тржишта за изградњу нових производних капацитета у сектору енергетике.

(5) Смањење фискалног оптерећења:

- Отпис камате на неплаћене порезе и доприносе ако се те обавезе сада редовно измирују;
- Старе обавезе по основу здравственог осигурања ће бити замрзнуте ако се текуће обавезе редовно испуњавају, а затим отписане након пет година редовног плаћања текућих обавеза.

3. Мере у финансијском сектору

Повећање трговине хартијама од вредности

- Укидање пореза на капиталну добит у трговини хартијама од вредности,
- Укидање пореза на пренос апсолутних права у трговини хартијама од вредности.

Остале мере у оквиру финансијског сектора су дефинисане од стране Народне Банке Србије и представљају саставни део пакета мера Владе Републике Србије

4. Мере у сектору становништва

Повећање штедње:

- Гаранција за девизну штедњу повећана са 3.000 на 50.000 евра,
- Укидање пореза на камате на штедњу до краја 2009. године.

Запосленост:

- Предузећа која добијају подстицајна средства се обавезују да не смањују број запослених,
- Повећање ефикасности службе за запошљавање у домену преквалификације и изналажења нових радних места.

Социјална заштита:

- Социјална давања на реално истом нивоу као у 2008. години,
- Таргетирање социјално угрожених категорија (измене Закона о социјалној заштити) – да се кроз бољу идентификацију социјално угрожених категорија помогне онима којима је то заиста потребно, и то у значајно већем обиму него сада.

Б. Влада Републике Србије **Одобравање кредита привреди и грађанима**

Влада Републике Србије, 5. фебруара 2009. године, усвојила је уредбе о примени мера за превазилажење последица економске кризе којима ће омогућити одобравање **122 милијарде** динара кредита за привреду и куповину домаћих производа. У току ове недеље Влада ће потписати порве уговоре са банкама за одобравање подстицајних кредита за ублажавање економске кризе, а одобравање кредита привреди и грађанима почеће за недељу дана.

Уредбом која се односи на позајмице биће прецизирано да је максимални износ кредита за предузетничку радњу 20.000 евра, 50.000 евра за мало предузећа које запошљава до 50 радника, док је 500.000 евра граница за средња предузећа која имају до 250 радника, док је за велика предузећа лимит 2 милиона евра.

В. Текуће тенденције у кретању индустријске производње у Републици Србији

Индустријска производња у Републици Србији интензивно опада. У децембру 2008. године производња је била за 5,3% мања негу у новембру исте године.

Шири се број области захваћених кризом. У децембру настављен је пад производње хемикалија и хемијских производа (4,2%), производа од гуме и пластике (19,7%; Тигар Тајерс привремено је обуставио производњу гума), производње основних метала (11,1%), производња машина и уређаја (18,6%), производња електричних машина и апарата (5,7%), производња моторних возила и приколица (34,1%), производња осталих саобраћајних средстава (13,5%).

Само неколико области успева да задржи производњу на задовољавајућем нивоу, као што су производња дуванских производа, индустрија папира, индустрија намештаја.

У последња четири месеца 2008. године остварени резултати мањи су од просечних у 2007. години, да би изражено опадајући тренд резултирао децембарском производњом за 8,8% мање од просечне производње у 2007. години.

Саопштење приредили: Др Рајко Косановић, мр Сања Пауновић, Љубан Жигмунд
Е-маил: rajko.kosanovic@sindikat.org.yu; sanja.paunovic@sindikat.org.yu Тел: 3335-177